

Om Gudmundrå barnhem och Barnhemsförening (Qvist 1946).

”Gudmundrå barnhem, som det här gäller, leder nämligen sitt upphov så långt tillbaka som till krisåret 1879. Några av de tongivande damerna inom socknen hade med beklämning märkt, huru en del av Gudmundråbarnen på grund av vanvård, bristande medel eller av andra orsaker inte fingo den tillsyn och skötsel, som krävdes, och ville därför, i den mån det lät sig göra, söka bistå de små. Att hjälpa dem alla var naturligtvis omöjligt, därtill var socknen för stor och de till buds stående medlen för knappa. Men många bäckar små kunna med tiden bli en stor å, resonerade de. Den vackra tanken omsattes snart i handling genom åstadkommandet av det lilla barnhem, vars utveckling sedermera fortgått på ett så lyckosamt sätt, att det i våra dagar, mer än sextio år efteråt, utgör en verklig prydnad för socknen. För att samla ihop en liten grundplåt arrangerades nyssnämnda år på initiativ av fru Inez Versteegh en basar, där intet av de traditionella nöjena saknades och bland annat Kramfors’ tolv man starka musikkår biträdde. Som avslutning på festen anordnades även en auktion, varvid gåvor av olika slag försåldes till de högstbjudande. En av dessa gåvor, en docka som skänkts av fröknarna Lagerhjelm, inropades för 50 kronor av barnavännen-disponenten på Sprängsviken och förädrades av honom den äldsta inom syskonkretsen på Strömnäs’ herrgård. När det till slut inte fanns något mer att sälja, fick auktionsklubban gå samma väg som de övriga föremålen. Den betalades med 35 kronor, även det ett gott bevis på de närvarandes offervilja. Allt som allt inbragte auktionen inemot 700 kronor, ett resultat som inte skulle behöva skämmas för sig än i dag.

Det nya barnhemmet förlades till en gård i Nästvattnet uppe i Finnmarken. Och med stöd av initiativtagarna mottogos nu under de närmaste åren de i samråd med fattigvårdsstyrelsen utvalda barnen, vilka i regel fingo stanna till dess de konfirmerats. Vid ankomsten till hemmet voro de ofta inte mer än fyra eller fem år gamla. Ur mer än en synpunkt var naturligtvis Nästvattnet en idealisk plats för de små, men å andra sidan hade den också sina nackdelar. Särskilt vintertid voro vägarna svårframkomliga, vilket i sin tur äventyrade provianteringen. Och att få tag i en lämplig vårdarinna, som ville slå sig ned på en så avlägsen plats, blev inte någon lätt sak. Efter tio års verksamhet fann man också för gott att överge Nästvattnet och i stället utackordera barnen i olika familjer. Jämmt tjugtu år efter den stora basaren bildades emellertid Gudmundrå Barnhemsförening, vars ekonomiska resurser gjorde det möjligt att i större skala återupptaga verksamheten i Nästvattnet, dock endast i form av sommarkoloni. Och sedan Kramfors Aktiebolag, i vars ägare och chefer hemmet alltid haft ett av sina bästa stöd, upplåtit en passande tomt, inreddes ett för sin tid tillfredsställande barnhem, som efter branden 1937 återuppförts, ytterligare utvidgat och naturligtvis i hög grad moderniserat. Genom donationer ha såväl familjerna Versteegh och Qvist som grosshandlare Damstedt i Brunne bidragit till att trygga föreningens verksamhet även i framtiden.”

Ur Quist, N H: *Ådalen. Ett bidrag till dess industri- och personhistoria. II.* Stockholm 1946, s 310-311